

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนทุกครัวเรือนที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่ในเขตบ้านสันช้างมูบ ตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 10-28 กรกฎาคม 2542 จำนวน 228 คน (ที่ว่าการอำเภอสันกำแพง, 2542) โดยเลือกประชากรตามคุณสมบัติที่กำหนดได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 จากประชากรทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป
2. สามารถสื่อและเข้าใจภาษาไทย
3. เป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ
4. ยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือในการศึกษาโดยการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง โดยประยุกต์จากแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของจอห์น เอ็ม โคนเฮนและนอร์แมน ที อ็พฮอฟ (1980, pp. 219-222) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า การได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 27 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าดังนี้

ตอบถูกให้คะแนนเท่ากับ	1 คะแนน
ตอบผิด ไม่ทราบ หรือตอบไม่ครบให้คะแนนเท่ากับ	0 คะแนน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 57 ข้อ โดยแบ่งเป็น การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ถ้ามีส่วนร่วมให้คะแนน เท่ากับ 1 คะแนน

ถ้าไม่มีส่วนร่วมให้คะแนน เท่ากับ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระและได้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำ หลังจากนั้นได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่าน ในด้านต่างๆ ดังนี้คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยาจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านควบคุมโรค 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความถูกต้อง ชัดเจน ด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับประชาชนหมู่ที่ 3 ตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าเช่นเดียวกับพื้นที่ที่จะศึกษา จำนวน 30 ราย แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์โดยวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) โดยใช้สูตร K.R.20 (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ขัมภลิจิต, ทัศนีย์ นะแสง, 2535, หน้า 228) ได้ค่าความเชื่อมั่น .96

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ไปติดต่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันกำแพง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันป่าตอง และสถานีอนามัย ตำบลต้นเปา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเข้าไปดำเนินการศึกษาในพื้นที่เป้าหมาย

2. ผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์และขั้นตอนในการสัมภาษณ์ให้ผู้ช่วยศึกษาทราบ ซึ่งผู้ช่วยศึกษาเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 2 คน

3. ผู้ศึกษาและผู้ช่วยศึกษาแนะนำตัว เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาครั้งนี้

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามคุณสมบัติที่กำหนด

5. ตรวจสอบจำนวน ความถูกต้อง และครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยศึกษาอีกครั้ง หลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

6. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (Statistic Package for Social Science for Window) มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า ข้อมูลการได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความรู้โรคพิษสุนัขบ้า ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มคะแนนความรู้เป็น 2 กลุ่มคือ

1.1 กลุ่มมาก คือคะแนนร้อยละ มากกว่า คะแนนเฉลี่ย

1.2 กลุ่มน้อย คือคะแนนร้อยละ น้อยกว่า คะแนนเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผู้ศึกษาได้แบ่งกลุ่มคะแนนการมีส่วนร่วมเป็น 3 กลุ่ม ตามหลักการทางสถิติคือ

2.1 กลุ่มมีส่วนร่วมน้อย มีคะแนน ร้อยละ 0-33.3

2.2 กลุ่มมีส่วนร่วมปานกลาง มีคะแนน ร้อยละ 33.4-66.6

2.3 กลุ่มมีส่วนร่วมมาก มีคะแนนร้อยละ 66.7-100.0

ส่วนที่ 3 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนวิเคราะห์เชิงเนื้อหา